

„Danskere“

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSESBLAG FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA,

udgivet af Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

„Danskere“ udgaa Onsdag i hver Uge. Pris pr. Aargang:

De Forenede Stater \$1.50. Udlandet \$2.00. Bladet betales i Forskud.

Bestilling, Betaling, Adresseforandring etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebraska.

Alle Brevbreve til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør: A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

Advertising rates made known upon application.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskere“'s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, som averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes de altid omtale, at de saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Overlæst. Atter har Dsk. været overlæst med Indsendelser saa nogle af dem har maattet vente paa Plads længere, end vi ønskede. Men naar Rammerne er fulde, kender vi intet Raad til at gøre Plads for mere.

Hjælp til Obuchis. Denne Gang kan vi melde om fem flere, som har lovet at ville være med til at give hver \$5.00 om Aaret til den japanske Yngling Obuchi's Uddannelse. Det er mest Kvinder, der har lovet at give hver \$5 om Aaret. Vi gemmer deres Navne og Adresser og tager gerne mod flere.

National Lutheran Councils Indsamling. Der rapporteres lidt over \$600,000. Resultatet er meget tilfredsstillende, naar Hensyn tages til Vanskeligheden ved at samle Penge, efter at Krigen er endt. Indsamlingen har budt paa mange Overraskelser. Stater, som i Fjor ved Indsamlingen til National Lutheran Commission for Soldiers and Sailors Welfare, næppe naaede at faa deres Andel ind, har i Aar udført Indsamlingsarbejdet med Glans. Maryland har givet mere end det dobbelte af, hvad man ventede. Texas har gjort det mærkelig godt. North Dakota, Iowa og Wisconsin har givet det dobbelte af, hvad man bad dem om. Men — mærkelig nok — staa Minnesota tilbage. Men — vi venter endnu paa den endelige Rapport.

Kirkelige Livsytninger. Under denne Overskrift skriver Past. Alfred Bergin af Augustana Synoden, Lindsborg, Kansas, i „Minnesota Stats Tidning“ bl. a.: „The National Lutheran Council er uden Tvivl en Guds Styrelse. Det, at vore norske Søkende er kommet i Spidsen for den er et andet haabefuldt Tegn. Vore vaagne Nordmænd er sikkert efter Aandens Tilskyndelse fundet frem til den virkelige, endelige Enhedsplan, som lader sig gennemføre, og som har været Genstand for almindelig Længsel. Her er ikke det Spørgsmaal om at herske eller dominere over hverandre. Her er det kun Spørgsmaal om Samarbejde, og ikke bare vi Svenske, men alle de øvrige lutherske Samfund vil sikkert komme til at føle sig tilfredsstillende med denne Sammenslutning, ved hvilken ingen behøver at opluges, men alle kan komme ind med alle deres egne Værdier, som man sætter Pris paa. Visselig forer der en vis kristelig, broderlig Handlemaade. Men vi mener at finde denne her den norske Kirkes President og de øvrige, som sammen med ham arbejder for kirkelig Enhed... At

vor Synode fra Begyndelsen kom med, var jo fortræffeligt. Nu sidder vi Side om Side med Tysskerne, Danskene, Iowa-Synoden, Ohio-Synoden og de andre, og med vore kraftige Norske som Kommandanter, der regerer med Forstand og broderlig Kærlighed.“

Sprogforbud behøves ikke. Det er, hvad man siger i North Dakota. Ogsaa i Legislaturen der forsøgte man at faa et Sprogforbud vedtaget. Forslaget, som det var udarbejdet og indført af Repræsentant Harris, vilde have forbudt Brugen af fremmed Sprog i parochiale eller private Skoler og kunde have været gjort anvendelig saaledes, at Lovven vilde have forbudt Brugen af Norsk og ethvert andet fremmed Sprog i Kirkerne i Staten. De organiserede Farmere tog med Alvor fat paa Sagen og dræbte Forslaget, saa snart det kom til Afstemning. Flere af Minoritetens Medlemmer forsøgte at gøre det til en politisk Mærkesag, men Majoritetens Ledere var dem for kloge; de ræsonerede, at North Dakota ikke behøvede en saadan Lov, da Folket havde vist deres Patriotisme under Krigen, og den bedste Maade at fremme Amerikanisme paa var at behandle Folk pænt og ikke forsøge ved Lov at tvinge dem til at gøre en Ting. Efter et Udsklip, sendt os af Past. Knudsen.

Rev. Dr. Stelhorn død. Dr. Stelhorn var født 2. Okt. 1841 i Hanover, Tyskland, af fattige Forældre. Han kom til dette Land i ung Alder og blev gradueret fra Concordia College, Ft. Wayne, Ind., og ordineret til Præst i 1865, og i 1869 blev han Professor ved Northwestern University, Wis., 1874 ved Concordia College og i 1881 ved Capital University, Columbus, O., hvor han var Professor, Præsident og til sidst „Dean“, indtil han døde. „The Lutheran“ siger i Anledning af hans Død: „Ved Dr. Stelhorns Død maa hele den lutherske Kirke i Amerika føle, at den har lidt et stort Tab. Han var for stor en Mand til at ejes blot af et Samfund paa 125,000 Kommunikanter. Han tilhørte ikke blot Joint Synod of Ohio, hvis største Lærer han var, men den lutherske Kirke. Det var en sand Fornøjelse at opdage, hvilken Interesse han nærede for den lutherske Kirkes Fremtid i dette Land. Vilde den findes tro mod sit Kald? Vilde den holde fast ved Troen? Vilde den vise her i Amerika, hvor Protestantismen er brudt i Stumper, at den kan holde fast ved, hvad den har og ikke udsette sig for Faren at miste sin Krone? Det var Spørgsmaal der laa den lærde Teolog paa Hjerter.“

Den største Magt i Verden

Stormagter er vi saa vante til at høre Tale om, og i de sidste fem Aar har Verden set Udfoldelse af vældige Kræfter — paa Verdenskrigens Skuepladser.

Men det er dog ikke den største Magt i Verden, vi der har set i Virksomhed. Nej — den største Magt i Verden er den, Jesus af Nazareth udfoldede Langfredag og Paaskedag.

Læg Mærke til, hvad han sagde, mens han vandrede paa Jord: „Jeg har Magt at sætte det (mit Liv) til, og jeg har Magt til at tage det igen“ (Joh. 10, 18). Det er just den Magt, han viste Langfredag og Paaskedag, han her viser frem imod.

Maaske faa har tænkt over, at det var „Magt“, Jesus viste, idet han satte sit Liv til; man har vel snarere ment, at det var Afmagt, der gjorde, at Jesus maatte sætte Livet til, at han maatte lide en Forbryders Død paa Korset; men det er absolut forkert.

Jesus udfoldede ved sin Død paa Korset en Magt, som Ver-

den ikke har set Mage til hverken før eller siden.

Aah, hvor maa han ikke have lidt, da han i Gethsemane Have sagde: „Min Sjæl er dybt bedrøvet indtil Døden,“ da han svævede Blod og bad: „Abba Fader! alting er dig muligt, tag denne Kalk fra mig!“ Men han viste af Kærlighed til Faderen og til dem, i hvis Sted han stod. Magt over sig selv, saa han kunde tilføje: „Dog ikke som jeg vil, men som du vil.“

Og da saa Fjendskaben, anført af Judas, kom for at fange ham, som man fanger en Røver — da siger han jo, at han kunde bede sin Fader om at sende ham 12 Legioner Engle til sit Forsvar — hvor maa det have været svært med saadan Mulighed til sin Raadighed at lade sig gribe og binde som en Misdæder!

Men atter viste han Kærlighedens Magt over sig selv, saa han svarede Peter, der greb sit Sværd til Forsvar for ham: „Hvorledes skulde da Skrifterne opfyldes, at det bør saaledes gaa til.“

Og under Forbøret for Jødernes højeste Ret, hvor alt Hensyn til Ret og Retfærdighed var lagt til Side, og man „søgte falske Vidnesbyrd imod ham for at aflive ham“ — forestil dig, om du kan, hvor svært det maa have været at tage imod alt sligt uden at benytte Magten til at nedslaa alt dette Djævelskab!

Men ogsaa her viste han en større Magt, Kærlighed til Faderen og til Syndere, saa han, som Hebraer-Brevets Forfatter siger, „udholdt en saadan Modsigelse af Syndere imod sig.“

Og endelig, for at fatte os kort: da Jesus hængte paa Korset, og de, der gik forbi, spottede ham og sagde: „Tvi dig, du, som nedbryder Tempel og bygger det op igen i tre Dage; frels dig selv, ved at stige ned af Korset!“ og Ypperstepræsterne og Skriftekloge sagde: „Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse. Kristus, Israels Konge — lad ham nu stige ned af Korset, for at vi kunne se det og tro,“ da skulde der en mægtig Kærlighedens Magt til for at blive hængende og dø den forsmædeligste Forbryderdød paa Korset i Stedet for at rive Naglerne ud, stige ned og hste Beundring.

Men det var „Syndens Sold“, Jesus var kommen til Jord for at betale, og det viste han Magt til at gøre, idet han blev hængende og taalte endog Gudsforladtheden for vor Skyld!

Ved ikke, om du ser det, kære Læser, men saaledes er det: Her vises en større Magt, end Verden har set, før eller siden, Kærlighedens Magt til at lide den grusomste og mest væmserende Død, for at vi og andre Syndere — Jesu bitreste Fjender iberegnet — kunde blive fri og frelst ved Tro paa ham.

Og at det var sandt, hvad Jesus havde sagt: „Ingen tager mit Liv fra mig, jeg sætter det til af mig selv,“ det viser han ved at tage det igen paa tredje Dag.

Mange har besunget Jesu Opstandelse og den Magt, han viste som Dødens og Gravens Overvinder, og den er visselig værd at besynge. Jesus er den eneste, der har vist Magt over Døden.

Men Kærlighedens Magt, den største Magt i Verden, viser sig — synes det os — allerskønnest Langfredag. Og — hvad vilde Paaskedag have været uden den forudgaaende Langfredag!

Vor Medlidenhed med sig behøver Jesus ikke. Han havde Magt til at bære al den Uretfærdighed, Haan, Spot og Lidelse, der blev hobet paa ham. Men bøj dig i Støvet for den Kærlighed til mig og dig og vore Lige, der var stærk nok til, at han taalte det hele, for at vi, som sagt, kunde gaa fri og blive frelst.

Og saa i Forbindelse dermed Sejren over Døden, som var Syndens Sold! Denne Sejre maatte med Nødvendighed følge paa Be-

talingen af Syndens Sold. Jesus kunde umuligt holdes af Døden, efter at han, som Apostelen Peter siger i sin Pinseprædiken, havde gjort Ende paa Dødens Veer (Ap. Gr. 2, 24).

Mange Mennesker har — o Gru at tænke derpaa! — vist frygtelig Magt til at ødelægge Liv og sende Mennesker i Døden, men kun Jesus har vist Magt til at frelse Mennesker og oprejse dem fra Død og Grav, fordi han har lidt Døden som Syndens Sold.

Det skal ikke overses eller undervurderes, at Mennesker har vist Magt til at sætte Livet ind for en god Sags Sejre. Men for de første Blodvidner for Eks. blev det forholdsvis let at sætte Livet til, fordi Syndens Sold var betalt for dem, saa de kunde gaa Døden imøde med Haab om Opstandelse til Herlighed.

Det skal heller ikke agtes ringe, naar Mennesker vover Livet for Fædrelandet eller for Retfærdighedens Sejre. Men ogsaa saadanne gælder det, at dersom de sætter Livet til i Tro paa Jesus, saa lyser samme Haab for dem, som lyste for Martyrerne.

Saa det forbliver derved: Ingen Magt kan sammenlignes med den Kærlighedens Magt, hvorved Jesus Langfredag betalte Syndens Sold og Paaskedag fratog Døden sin Vælde og Rædsel!

Derfor fejrer vi Paaske med Glæde og Tak! Tak!!

Uden Haab.

Af Joh. Bittmann, Madras.

„Nej, jeg ved, at jeg skal aldrig mere se ham,“ sagde den stolte Hindu og græd.

Han havde mistet sin Søn, en lovende ung Student, der havde været Forældrenes Stolthed og Glæde. Og vi andre var ogsaa kommen til at holde af ham. Han var en stadig Gæst i vort Læseværelse paa Pophams Broadway, og vi havde ofte siddet og talt sammen om nogle af de mange Tanker, der kan røre sig i en ung Mands Sjæl. Han var rigtig en Type paa de bedste Hindustudenter, frisk, livlig og elskværdig; man kunde ikke lade være at synes om ham.

Under den frygtelige Koleraepidemi, vi havde i Madras, var han bleven angrebet af Sygdommen og døde i Løbet af nogle faa Timer.

Faderen sad nu oppe i mit Værelse og talte om Sønnen. Han sagde ikke ret meget; men den dybeste Sorg og Smerte stod præget i hele hans Skikkelse, som han sad der bøjet over Skrivebordet.

„Er det ikke i saadan en Stund som denne, at den dybe Forskel mellem Hinduismen og Kristendommen træder saa klart frem?“ spurgte jeg. „Vi Kristne sørger ogsaa, naar vore kære dør; men saasandt de gaar bort i Troen paa Kristus, har vi det dejlige Haab, at vi skal se dem igen.“

Han sad ganske stille og sagde intet. Pludseligt gik det helt i Stykker for ham; han skjulte Ansigtet i sine Hænder og græd som et Barn.

„Nej, jeg ved, at jeg skal aldrig se ham mere.“

Omme i Gaden, en ti Minutters Gang fra vort Hus, bor nogle af vore gode Venner. En af dem er Kristen, de andre er Hinduer.

Et lille Barn var død der i Hjemmet. Paa Østlændens sædvanlige Maade gav især Kvinderne deres Sorg Udtryk paa en meget heftig Maade. Mændene gik saa stille omkring; men man kunde ogsaa mærke paa dem, at de sørgede over den lille Solstraale, der var taget fra dem.

Vi sad og talte med nogle kristne Venner, der var kommen til Stede.

„Ja, havde de nu været Kristne, saa havde de midt i Sorgen dog kunne holde fast ved Haabet om at skulle mødes igen,“ sagde en.

Den gamle Bedstemoder, der var saa bedrøvet over sin lille

Sønnesøns Død, rejste sig utaalmodig og sagde med Vrede i Stemmen:

„Aa, ti stille. Jeg ved godt, at i Kristne altid taler om, at man skal se sine Kære igen. Det er ikke sandt! Jeg skal aldrig se ham mere. Ejaa! Ejaa!“ hulkede hun.

Den unge Skofte, Professoren ved det store Christian College i Madras, var død. Han havde ikke været i Indien ret længe; men han havde været der længe nok til at vinde Studenternes Kærlighed. De flokkedes om ham; de forstod, at han var deres Ven, og man kunde altid være vis paa, at naar han prædikede eller holdt Foredrag, var der fuldt Hus.

Vi kunde slet ikke forstaa, at han var gaaet bort. For ganske kort Tid siden havde han, som han nu og da gjorde, siddet nede i vor Have ved en af vore Lørdags „At Home“ for Studenterne. Han havde som sædvanlig været fuld af Liv og Lyst. Jeg husker, at han sluttede Aftenen med en kort Andagt, der gjorde Indtryk paa flere af de unge.

Han døde om Morgenen og blev begravet samme Aften. Det gaar hurtigt derude. 24 Timer efter Dødens Indtrædelse skal Begravelsen finde Sted.

College Kirken kunde ikke rumme alle de Studenter, der vilde følge ham. De stod i Skarer udenfor, og da Ligtoget satte sig i Bevægelse, saa det ud, som om samtlige Madras' Studenter havde givet Møde.

Det var ved Solnedgang, vi stod derude paa Kirkegaarden. Mange af Hindustudenterne havde aldrig før været paa en kristen Kirkegaard.

Hovederne blottedes, da Kisten sænktes ned i Graven, og de mægtige Ord: „Det saas i Forkrænkelighed, det opstaa i Herlighed,“ lød udover den forsamlede Mængde.

Saa sang vi den dejlige Sang: „Peace, perfect peace in this dark world of sin,“ og Skaren spredtes.

Mange af de unge havde Taarer i Øjnene. De havde mistet en, de havde kæret. Og de var bleven stillet Ansigt til Ansigt med de Kristnes Haab, det der fødtes Paaskemorgen af den aabne Grav.

En af dem sagde til mig: „Vi mødte her noget af Livets Magt over Døden.“

En Henstilling.

Med Redaktørens Tilladelse vil jeg gøre en lille Henstilling eller Bemærkning til Prof. Laursens „Det Lyser“, han skrev i Danskere for en Tid siden angaaende Læreløns-Indsamlingen.

Det var glædeligt, om det kunde siges ud over hele Linien, men jeg tvivler. Muligvis er allerede Himlen overtrukket med Skyer, og en Torden fra en eller anden Kant kan ventés i en nær Fremtid.

Pastor Kildsig skrev: „Folk har Pengene, men der maa gaas ud og hente dem.“ Det er nu ogsaa min ringe Mening, men ikke Prof. Laursens. Det vilde blive alt for kostbart og ingenlunde fyldestgørende. Det er nu heller ikke min Mening, at Stedets Præst skal gøre dette; han burde fritages for alle disse Indsamlinger, for jeg tror, det er meget uheldigt. Efter min Mening og Skøn er der kun een Maade at gøre det paa: Overlad det til Menighederne at skaffe de nødvendige Penge. De har dem og vil ogsaa gerne betale. Det er nu ikke Meningen, at Prof. Laursen skulde fritages, eller hvem andre Samfundet udnævner til at foretage Indsamlingen. For alting skriv ikke det i „Danskere“, for de, der læser den, behøver ikke at mindes om deres Pligter. Lav ud de forskellige Skemaer og Ligninger, send dem til Menighedernes Sekretærer med en kærlig Opmærksomhed til at udnævne Mænd til at besørge Indsamling, giv

Dem en Forstaaelse af Pengenes Brug til de forskellige Øjemed og af Nødvendigheden af, at de kommer Kassereren i Hænde inden en bestemt Tid. Det er den mindste Del af Menighedernes Medlemmer, der har rigtig nogen Forstaaelse af alle disse forskellige Samfunds-Opgaver, da de hverken læser Danskere eller Kirkebladet. Ikke mange veed, at De har en Skole i Blair, som de kan være stolte af. Det er meget uheldigt og ubehageligt, naar Præsten altid skal tigge, som mange kalder det. Det bedste, han i Almindelighed kan gøre, er at anbefale Sagen og sige, at Hansen og Jensen har Listerne og vil modtage Subscription. De stiller sig saa ved Kirkegården for at modtage Paategning. Udfaldet bliver, de fleste slipper forbi baade Hansen og Jensen, og meget lidt bliver tegnet. Paa den Maade er der ikke mange Menigheder, der betaler deres Part. Intet Under altid Underbalance.

Nu er der jo selvfølgelig adskillige Maader de forskellige Menigheder kan indsamle Penge paa; de er ikke under lige Kaar, og i en Byenighed vilde maaske en anden Fremgangs-Maade være heldigere. I en Landmenighed som vores er det ene sikke at gaa fra Hus til Hus.

Jeg havde ogsaa tænkt megen Mulighed af, at Samfundets Styrelse lignede alle dets Udgifter for Aaret under een Sum til Menighederne og derved fritog Kassereren for alle disse Særskilte Regnskaber, og Menighederne kunde da, naar de vidste deres Del, indbefatte alt under een Subscription saavel til Præstestøn, Menigheds Udgifter saavel som Samfundets Udgiften. Samfundskassereren vilde da kun have med Samfundskassen at gøre, og udbetale til de forskellige Øjemed af en Kasse. Dette til venlig Overvejelse.

Eders forbundne

Hans P. Andersen, Denmark, Wis.

Gidcons Hær.

Husk, at det var første Uge i Maj, alle de vordende Soldater skulde sende deres Navne ind. Nogle har ment, at Bidraget er for højt. Det er det ogsaa for mange, ja, netop for alle dem, der synes saa; men der er i det mindste 98 i den forenede Kirke for hvem, det ikke er for højt. Naar jeg skriver 98, saa er det, fordi der er to i Japan, som allerede har meldt sig ind i Hæren, og vi saaledes kun behøver 98 i d. f. Kirke. **HUSK DEN FØRSTE UGE I MAJ!!**

Poserne.

Det var ogsaa FØRSTE UGE I MAJ, at alle de Poser skulde hænges op. I husker alle det Sted: Gører eder Poser, som ikke bliver gamle, et Liggendefæ, som ikke forgaar, i Himlene. Det har vel en anden Betydning, men lad os alle huske, at det ogsaa kan ske ved at hjælpe alle dem, der er i Nød, da vor Frelser har sagt: „Hvad I have gjort mod een af disse mine mindste Brødre, have I gjort mod mig.“ Hvis nogen skulde have glemt hvad eller hvorledes, det er med disse Poser, kan de spørge dem, der har set dem i Danskere.

Lad os alle tage fat paa denne simple, men vigtige Sag nu med det samme. Mon der ikke nok skulde være en Mand eller Kvinde i hver Menighed, som vil tage sig af den Sag med at faa Posernes Indhold solgt og faa Pengene sendt til Japan. Dette sidste kan bedst gøres gennem Samfundets Kasserer.

Med venlig Hilsen, J. P. Nielsen.

Lidt fra Sølvbryllup og Missionsfest i Laursen, N. Y.

Det var en skøn Morgen den 8. April, Vejret var dejligt og Pastor Prøvensen var kommen om Aftenen forud; det er jo